

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ДОШКІЛЬНОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Васильєв С.В., канд. юрид. наук, доцент
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Здійснення освітньої діяльності є однією із функцій соціальної держави. Адже рівень і якість освіти відображаються на здатності майбутніх поколінь плідно працювати, опановувати висококваліфіковані професії, створювати інноваційні розробки, брати участь у наукових дослідженнях. Певні повноваження у сфері освіти мають також органи місцевого самоврядування.

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до повноважень місцевих рад у сфері освіти належить управління закладами освіти, забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти, сприяння діяльності дошкільних закладів. Органи місцевого самоврядування повинні забезпечити доступність і безоплатність освіти, здобуття освіти державною мовою, розвиток і вдосконалення мережі освітніх закладів, утримання та здобуття освіти дітьми – сиротами [1]. Вказаний закон закріплює повноваження органів місцевого самоврядування у різних сферах економіки, державного управління та суспільного життя. Водночас, галузеве законодавство також передбачає здійснення певних функцій органами місцевого самоврядування у сфері освіти.

Норми ст. 11 і ст. 13 Закону України «Про освіту» регулюють повноваження органів місцевого самоврядування у галузі дошкільної і повної загальної середньої освіти. Зокрема, до компетенції місцевих рад належить формування і розвитку мережі закладів дошкільної освіти та замовлення підготовки педагогічних працівників. Для забезпечення територіальної доступності повної загальної середньої освіти органи місцевого самоврядування створюють і утримують мережу закладів освіти та їхніх філій, забезпечують підвезення здобувачів освіти до нього і у зворотному напрямку [2]. Отже, основною функцією органів місцевого самоврядування у сфері освіти є формування мережі закладів дошкільної і повної загальної середньої освіти. При чому мережу закладів середньої освіти варто розташувати таким чином, щоб забезпечити доступність і підвезення здобувачів освіти.

Згідно із ч. 2 ст. 19 Закон України «Про дошкільну освіту» органи місцевого самоврядування засновують заклади дошкільної освіти, здійснюють добір, призначення на посади та звільнення з посад керівних кадрів у комунальних закладах дошкільної освіти, забезпечують оздоровлення та харчування дітей у закладах дошкільної освіти [3]. Таким чином, положення вказаного закону уточнюють повноваження місцевих рад та їх виконавчих

комітетів у сфері дошкільної освіти. Дитячі садочки необхідно не тільки створити, але також призначити керівників та забезпечити відповідні умови для виховання дітей.

Як встановлено у ст. 8 Закону України «Про повну загальну середню освіту» органи місцевого самоврядування закріплюють територію обслуговування за комунальними закладами освіти, ведуть облік дітей дошкільного і шкільного віку, враховують спроможність кожного закладу освіти і демографічну ситуацію на відповідній території та у разі необхідності забезпечують створення додаткових класів [4]. Можна зробити висновок, що вказаний законодавчий акт деталізує повноваження органів місцевого самоврядування у галузі середньої освіти.

Особливі функції органів місцевого самоврядування на період воєнного стану передбачено в Законі України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» від 15 березня 2022 року. Згідно із нормами цього законодавчого акту вказані органи повинні надавати допомогу педагогічним працівникам, які були вимушені змінити місце проживання, в організації дистанційного навчання у закладах освіти, надавати гуртожитки та навіть забезпечувати харчуванням [5]. Вказані завдання органів місцевого самоврядування пов'язані із особливим періодом воєнного стану.

Отже, законодавчі акти, які встановлюють статус органів місцевого самоврядування та особливості освітньої діяльності передбачають повноваження органів місцевого самоврядування у галузі дошкільної і середньої освіти.

Список використаних джерел:

1. Про місцеве самоврядування : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 31 травня 2022 року).

2. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 31 травня 2022 року).

3. Про дошкільну освіту : Закон України від 11 липня 2001 року № 2628-III. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 31 травня 2022 року).

4. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 року № 463-IX. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 31 травня 2022 року).

5. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану : Закон України від 15 березня 2022 року № 2126-IX. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text> (дата звернення: 31 травня 2022 року).